

7. SEMESTER - HOLD OB 4.9 - FORÅR 2013 (OB 3.15_10-3)

Sidst opdateret den 01.09.11 – 1. version (første udkast) -

Introduktion til semesterplan

OBS! Semesterplanen for 7. semester andrager ”kun” 12 dage ud af de i alt 14 dage der er normen. Dette er ikke en fejl. Differencen på to dage indhentes på 8. semester, hvor de anvendes i forbindelse med bl.a. vejledning på 4. års hovedopgave i plenum samt eksamination.

Tider og temaer

Undervisningen afholdes fredage og lørdage fra kl. 10.00 - 17.00, søndage fra kl. 10.00 - 16.00. Frokost afholdes kl. ca. 13.00 - 14.00.

Der tages udgangspunkt i dagens undervisningstema som en vejledende overskrift for dagens forløb. Vælger en underviser at afvige fra semesterplanen, da skal der sendes en formålsrettet mail herom til holdet, så eventuelle misforståelser undgås. Denne mail sendes Cc til øvrige undervisere og uddannelsesleder.

Træningsgrupper og referater

Træningsgrupperne mødes (obligatorisk) 3 gange pr. semester med referatpligt. I alt 18 timers obligatorisk arbejde med mødepligt i træningsgrupperne. Træningsgrupperne skal arbejde med 1-2 terapeut-klient-øvespositioner hver gang de mødes, samt diskutere den obligatoriske litteratur. Fokuspunkterne er, at sætte sig ind i begrebsapparatet, samt at forholde sig personligt til det teorien - genkender jeg mig selv eller nære relationer i det læste. Spørgsmål til teorien kan bringes op i plenum. Træningsgruppearbejdet tager afsæt i form og struktur kendt fra undervisningen og gæsteklientarbejde. Vælger gruppen at arbejde med andet (evt. presserende problemstillinger), da redegøres der i referatet herfor.

Fokus for gruppereferaterne er ikke en nøjagtig og minutiøs gengivelse af mødet i træningsgruppen. Fokus for referatet skal være:

- [Hvad tager jeg med fra dette træningsgruppemøde?](#)
- [Hvad fylder mest?](#)
- [Er der noget jeg har brug for at tage op med underviseren ved næste undervisning?](#)

OBS! Referaterne er en orientering til underviserne. Underviserne giver ikke eksplicit feedback på de enkelte referater. Det er gruppens ansvar, at bringe temaer/problemstillinger ind i undervisningen. Referentens rolle er at samle de enkelte deltagers bidrag, og sende disse samlet (i alt max 1,5 sider). Overholdes ovenstående formalia for referatets omfang og indhold ikke, da afvises referatet.

Der afleveres gruppereferater til følgende undervisere, samt administrationen:

• Axel Maychrzak	am@ppx.dk
• Anita Knapek	anitaknapek@yahoo.dk
• Claire Neger	claire@claireneger.dk
• Ib Neubauer	ibneubauer@hotmail.com
• Kirsten Øster	kirstenoster47@hotmail.com
• Administration (Niels Møller)	info@paa.dk

NB! Der refunderes ikke for deltagerfravær. Ret til ændring af semesterplan forbeholdes.

26. + 27. januar

Ib Neubauer

Ryesgade 29, 3. sal

Obligatorisk Litteratur

- Ingen obligatorisk litteratur anført

Supplerende litteratur

- Ingen supplerende litteratur anført

Gæsteklienter

- Medbring gerne gæsteklienter - Søndag klokken 10.30 – koordineres med dagens underviser

Tema - Introduktion til 4. år

Semesterstart

Gennemgang af semesterplanen. Vi skal vælge klientkoordinator og forholde os til at alle på holdet skal have mindst et klientforløb i egen praksis. I denne forbindelse skal vi forholde os til, at supervision på egne klienter obligatorisk (specielt som novice-terapeut). Hovedopgaven får opmærksomhed (se evt. formalia m.m i studieordningen).

1. + 2. + 3. marts

Claire Neger

Søndergade 64 2. th.

Obligatorisk Litteratur

- Leick, Nini; Incest, den fortrængte hemmelighed, ISBN: 87-7437-265-3

Supplerende litteratur

- Cloé Madanes, "Sex, Love and Violence" A Norton professional book. ISBN: 0-393-70096-8

Gæsteklienter

- Medbring gerne gæsteklienter – koordineres med dagens underviser

Tema - Seksualitet og krænkelse

Formål

Vi skal forholde os til den sunde udlevede seksualitet, og undersøge når grænsen til krænkelse optræder: Han/hun/de gik ind over mine grænser. Der opstår ubehagelige oplevelser, når et barn, ung (eller voksen) udsættes for grænseoverskridende handlinger fra de voksnes side. Dette kan ske på mange måder, og vi voksne er ikke altid opmærksomme på, hvornår vi krænker. I denne weekend indstiller vi fokus på det område, der udgør de voldsomste traumatiske begivenheder, der kan overgå for et barn. Vi skal som psykoterapeuter kende de signaler, der kan tyde på at krænkelse har fundet sted og vi skal kende grænsen for, hvornår vi kan gå ind i temaet, og hvornår vi skal henvise til erfarende terapeuter med specialviden herom. Temaet introduceres for at give en fortrolighed med emnerne seksualitet og krænkelse.

Indhold og teori

Se angivet obligatorisk litteratur.

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholden sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe.

Der arbejde med:

- Hvorledes skal jeg arbejde med voksne klienter, der er incest-overlevende?
- Hvad skal jeg passe på?
- Hvilke signaler viser sig typisk, når et barn er udsat for seksuelle overgreb og hvilke signaler sender en voksen person person der er incestoverlever?
- Hvordan kan jeg vide, at jeg arbejder på en professionel forsvarlig måde med krænkede personer?

Træningsgrupperne får opmærksomhed.

Det forventes at underviseren i god tid inden weekenden har modtaget referater fra alle træningsgrupperne.

12. april

Hanne Mette Ochsner Ridder

Risskov / Lecture
Klokken 10.00 – 16.00

Obligatorisk Litteratur

Esben Hougaard (2004) Psykoterapi – teori og forskning. Kbh.: Dansk Psykologisk Forlag.

Måske når du ikke at få læst hele bogen så her er **vigtige udpluk**:

- Kap. 2, s. 27-47: Hvad er psykoterapi.
- Kap. 3, s. 76-80: De psykoterapeutiske skoledannelsers videnskabelige forankring
- Kap. 4, s. 81-119: Empirisk udforskning af psykoterapi
- Kap. 6, s. 157-196: Forholdet mellem videnskab og praksis

Læs evt. også:

Kap. 8, s. 262-266: Psykoterapi som mening + Alternativ vs. prof. psykologisk behandling

Kap. 13, s. 559-562: Sandhed, mening og eksistens

Kap. 15, s. 618-622: Sammenhængen ml. problem og metodevalg + antropologiske dilemma

Kap. 15, s. 637-638: Hvor langt er vi nået?

Herudover kan følgende bøger anbefales – supplerende litteratur

- Christensen, G. (2003) Psykologiens videnskabsteori – en introduktion. Roskilde Universitets Forlag.
- Olsen, P.B. & Pedersen, K. (2003) Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog. Roskilde Universitets Forlag.
- Sohlberg, P. & Sohlberg, B.M. (2004) Erkendelsens former – videnskabsteori og forskningsmetode. Århus: Forlaget Klim.

Tema - introduktion til videnskabsteori for psykoterapeuter

Ved lektor fra Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet: Hanne Mette Ochsner Ridder

Forelæsningen er indrettet på, at forhåndskendskab til faget videnskabsteori for studerende ved PIÅ er meget varieret. Undervisningen vægter at give en *vedkommende og praksisnær undervisning* der lægger op til dialog og spørgsmål undervejs. Som en introduktion til undervisningen vil Hanne Mette beskrive sin egen indgang til videnskabsteori og give deltagerne indblik i egen forskning. Der vil inddrages eksempler fra psykoterapeutisk dokumentation og evidens, men også sikres at der nås en gennemgang af grundlæggende videnskabsteoretiske begreber.

Kort beskrivelse af temadag

Introduktion til videnskabsteori for psykoterapeuter

Psykoterapi defineres af bl.a. psykoterapeutforeningen som en *videnskabeligt* baseret psykologisk behandlingsmetode. Hvad menes der med at psykoterapi er *videnskabeligt* baseret? Hvad er videnskab og videnskabsteori? Ødelægges psykoterapiens værdier om nærhed, empati og intuition af en videnskabeliggørelse hvor terapeuten fjernes fra praksis og den reelle virkelighed ved akademisk teoretisering og rigide manualer? Eller er en videnskabeliggørelse nødvendig for en blåstempling af faget?

Introduktionen til videnskabsteori for psykoterapeuter foregår som en temadag med tre forelæsninger hvor der undervejs er plads til spørgsmål og diskussion. Underviser er Hanne Mette Ridder som er ansat som lektor i musikterapi og gerontologi ved Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet. Udover at forske i musikterapi indenfor gerontopsykiatrien underviser hun i bl.a. videnskabsteori på musikterapistudiet.

♣ Opgave

Vi går 10 år frem i tiden hvor du er blevet godt etableret som psykoterapeut. Du får en henvendelse fra det medicinske fagtidsskrift *Ugeskrift for Læger*. De er ved at redigere et temanummer om lige præcis den patient/klient-gruppe, som du arbejder med. De vil gerne have en artikel fra dig, da du har stor erfaring med psykoterapi med målgruppen, og fordi du har lavet en undersøgelse om psykoterapeutisk arbejde der klart viser at psykoterapi kan gøre en forskel.

Du skal nu skrive en synopsis om din undersøgelse som du forestiller dig at du ville præsentere den i ugeskriftet. Synopsen (som altså blot er en *forkortet udgave* af dine ideer til artiklen) skal højst fylde 2 sider. Giv en kort beskrivelse af klientgruppen (det kan være førskolebørn med ADHD, unge kvinder med alkoholmisbrug, teenage-drenge med anoreksi, lungecancer patienter, skolebørn der oplever tab...), definer hvilke behov ved netop denne klientgruppe du ønsker at sætte fokus på i psykoterapien. Hvad er det for problemer de har? Skriv herefter *kort* om

- den måde du vil arbejde psykoterapeutisk på
- hvilken forandring hos klienten der er formålet med din intervention
- hvordan denne forandring kan observeres
- og endelig om den undersøgelse, du har lavet (altså, som vi forestiller os at du har lavet). Du har måske lavet en caseundersøgelse, interview, spørgeskemaundersøgelse, videoanalyse, gennemført tests før og efter, fået klienterne til at udfylde spørgeskemaer før og efter, eller noget helt andet... Beskriv din undersøgelse så detaljeret som muligt (indenfor pladsrammen).

Mail din synopsis til hanne@hum.aau.dk mærket: PIAA-dit-navn **senest fredag den 8. april 2011**. Besvarelserne vil blive inddraget (anonymt) i temadagen den 15. april.

Temadag: Introduktion til videnskabsteori for psykoterapeuter

Program

10.00-11.00 Velkomst. Introduktion til dagens forløb. Forelæsning I
11.00-11.15 Pause
11.15-12.15 Forelæsning II
12.15-13.15 Frokostpause
13.15-14.00 Oplæg til gruppediskussion, herefter gruppediskussion
14.00-14.30 Plenumdiskussion
14.30-14.45 Pause
14.45-16.00 Forelæsning III samt opsamling og afrunding

Forelæsning I: Hvad er Videnskabsteori?

Praktiske problemer, fantasifuld undren og opstillede teorier. Ontologi som handling og som viden.

Viden - videnstaxonomi.

Videnskabsteoretiske beslutninger og -problemstillinger.

Teori, metode, empiri. Metateori.

Videnskabsområder: human-, natur- og samfundsvidenskab.

Erfaringsvidenskab: Empiri, teori.

Videnskabsteoretiske begreber.

- Erkendelsesinteresser og paradigmer
- Ontologi, epistemologi, metodologi, aksiologi
- Induktion, deduktion, abduktion
- Reliabilitet, validitet
- Beskrivelse, analyse, fortolkning
- Hypoteser og eksperimentelle metoder
- Forforståelse og humanistiske metoder
- Evidens, generalisering, statistisk signifikans
- Etik og formidling
- Kontekst, Metateoretisk Refleksion

Forelæsning II: Hvad er psykoterapeutisk forskning?

Opsummering af videnskabsteoretiske begreber.

Åbent/lukket system, non-specifikke faktorer/specifikke årsagssammenhænge

Videnskabsfilosofiske positioner: Positivism, fænomenologi, hermeneutik, etnografi, kritisk teori, systemteori, socialkonstruktivisme, holisme, m.m.

Videnskabelige forskningsmetoder, bl.a. tekstanalyse, forskningsinterview, casestudie, grounded theory, observation, kulturstudie, laboratorieforsøg, effektundersøgelse samt epidemiologisk, sundhedsstatistisk eller historisk undersøgelse.

Eksempler på kvantitative og kvalitative metoder, kontrol af variable, randomisering, generalisering.

Psykoterapi og videnskabelighed? Psykoterapeutisk forskning?

Gruppediskussion: problem → intervention → ændringsproces → effekt → effektmåling

Forelæsning III: Proces/effektforskning

Psykoterapeutiske meta-modeller.

Behandling, forandring, psykologisk/fysiologisk virkning

Evidensbaseret praksis, Cochrane-hierarkiet, Forskning i den terapeutiske alliance.

Placebo. Forventningsfaktorer.

Eksempler på anvendt forskning.

4. + 5. maj

Claire Neger

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Kempler, Walter "Eksperiential psychotherapy within Families" Brunner/Mazel, N.Y,
- Yalom, Irvin "Terapiens essens" Åbent brev til en ny generation af terapeuter og patienter", Gyldendal, 2002, ISBN 87 02 01294 4
- Yalom, Irvin, *Eksistentiel psykoterapi*: Kap. 8 eksistentiel isolation, Kap. 9 eksistentiel isolation og psykoterapi, Kap. 10 meningsløsheden og kap. 11. meningsløsheden og psykoterapi.

Supplerende litteratur

- Fog, Jette "Saglig medmenneskelighed", Hans Reitzels Forlag 1998.

Gæsteklienter

- Medbring gerne gæsteklienter – koordineres med dagens underviser
 - Der sættes gæsteklient til lørdag 14.30
 - Der sættes gæsteklient til søndag kl. 10.30.

Tema – Det terapeutiske lederskab, del 2. og gæsteklientarbejde

Weekenden er koncentreret om terapeutens samspil med klienten.

- Hvad er mit særkende og min stil i samværet med klienten?
- Hvilken metode passer sammen med min måde at opleve verden på?
- Hvad kan jeg give min klient, og hvilke begrænsninger ligger der for mig i mit arbejde?
- Hvilke andre metoder inddrager jeg, og hvordan påvirker disse mit terapeutiske arbejde?

Metode

Kort oplæg fra underviseren. Undervisningen vil centrere sig omkring en forholden sig til den obligatoriske litteratur og individuelle processer. Teorien kobles til egne erfaringer og indsigter. Øvelser af terapeutiske processer, der tager afsæt i den obligatoriske litteratur, for at træne den studerendes refleksion og opmærksomhed på egne processer i relation til klient eller gruppe. Weekenden indledes med en personlig runde, hvor alle forholder sig reflekterende til sit aktuelle psykoterapeutiske arbejde.

17. maj

Ib Neubauer

Søndergade 64

Obligatorisk Litteratur

- Rienecker, Lotte og Jørgensen, Peter Stray, Samfundslitteratur ISBN 87-593-0865-6
Den gode opgave, opgaveskrivning på videregående uddannelser

Supplerende litteratur

- Ingen supplerende litteratur anført

Gæsteklienter

- Ingen gæsteklienter

Tema 1. – Opgaveskrivning _ 4. års opgave

I weekenden er der fredag fokus på opgaveskrivning, og der er mulighed for, at holdet kan få hjælp og vejledning til at udforme problemformulering til 4. års hovedopgave, samt at få vurderet den litteratur der påtænkes anvendt i opgaveskrivningen.

14. + 15. + 16. juni

Anita Knapæk

Ryeasgade 29, 3. Sal

Obligatorisk Litteratur

- Ingen obligatorisk litteratur anført

Supplerende litteratur

- Ingen supplerende litteratur anført

Gæsteklienter

- Medbring gæsteklienter – klientkoordinator koordinerer med dagens underviser

Tema 2. – Øveklíník med klient og procesarbejde _ semesterafslutning

Hjemmeopgave: Hvad vil jeg bidrage/arbejde med denne weekend?

Der sættes gæsteklienter til lørdag og søndag. Det er klientkoordinatoren der koordinere med dagens underviser.

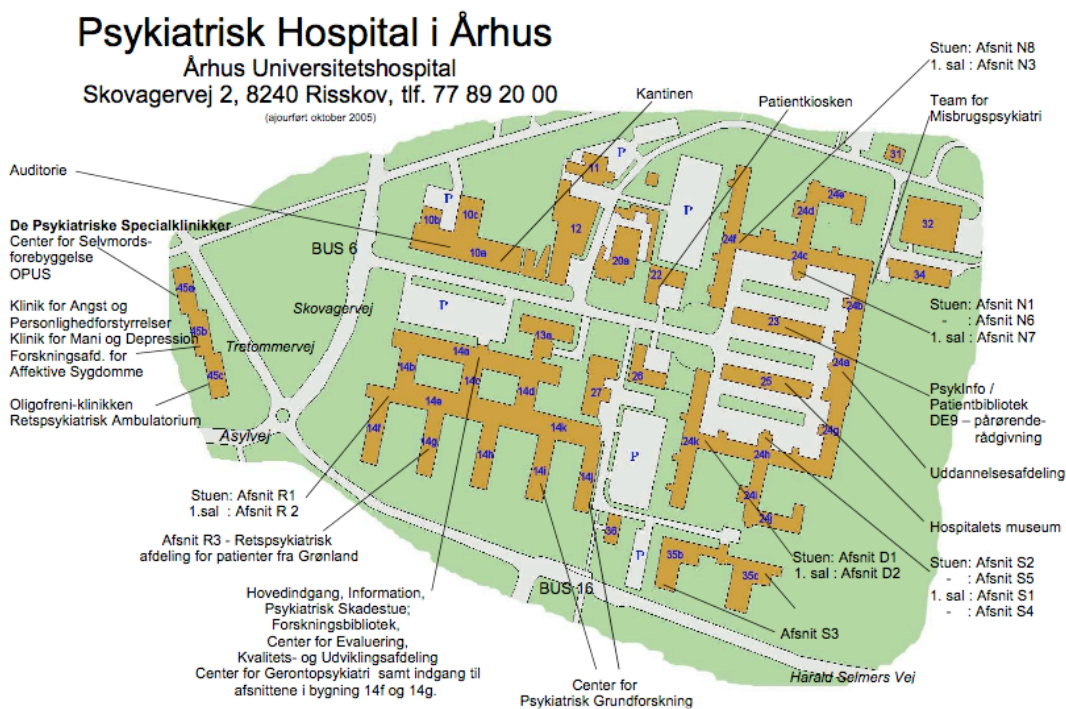
Psykiatrisk Hospital Risskov / orientering vedr. brug af eksterne lokaler

Lokalerne (auditoriet) er beliggende på Skovagervej 2, 8240 Risskov, Psykiatrisk Hospital.
Fra Århus hovedbanegård / Park Alle er der ca. 15-20 minutter i bus (nr. 6 og 16) hvorfra der ca. 2-3 minutters gang (benyt stien som går lige bagved busstoppestedet).

I hverdagen kan mad købes i kantinen, som kun er åben i hverdagene fra 11.45 til 13.15.
Ydermere er der en cafe der åbner klokken 10.00 (kun hverdage), hvor der kan købes kaffe, rundstykker mm.
Der forefindes ikke et køleskab til kursistbrug.

Alternativt kan mad hentes i Kvikly / Veri-centeret.
I Kvikly (tlf. 87 43 92 00) er der mulighed for, at forudbestille flutes med pålæg.

God fornøjelse !

Orientering vedr. brug af eksterne lokaler på Ryesgade 29, 3. sal

Lokalerne er beliggende på adressen er Ryesgade 29, 3. sal, der ligger mellem Århus Hovedbanegård og PIÅ. Fra Banegården er der cirka 1-2 minutters gang mod PIÅ. Fra PIÅ er der cirka 5 minutters gang mod banegården.

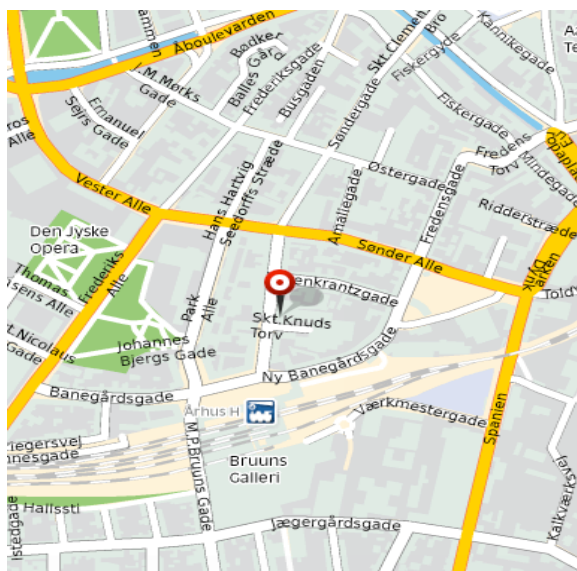
Det er dagens underviser der har nøgle og låser op. Det er tilladt at bruge venterum og regnskabslokale som grupperum. Er regnskabslokalet mod forventning låst, da ligger nøglen i øverste skuffe i personalekøkkenet

I tilknytning til undervisningslokalet er der et køkken inklusiv køleskab.

Det er vigtigt, at I stabler stolene i undervisningslokalet og frokoststuen (grupperum) efter endt undervisning. Dette da der er rengøring umiddelbart efter I forlader lokalerne.

NB: At stolene evt. er sat frem når I kommer er ment som en hjælp til Jer - ikke et resultat af, at andre har glemt at stable dem.

OBS! Der er rygeforbud i hele opgangen. Rygning er derfor kun tilladt i gården eller på gaden

Fanø / orientering vedr. internatophold på kursuscenter Beta

Indkvartering fredag formiddag. Holdet arrangerer selv mad, kaffe/te, medtager linned og aftaler hvem der rydder op efter frokost søndag 13.00 –14.00. Vi er bekendt med, at flere hold indgår aftale med restaurant Ambassaden om at levere mad.

OBS! Indkvartering på Beta og evt. ekstern overnatning, koordinerer holdrepræsentanten med Ib Neubauer på mail ibneubauer@hotmail.com

- Transport kan foregå med tog til Esbjerg. Reservation kan foretages ved DSB på tlf. 70 13 14 15
- Fra togstationen kører bus nr. 5 ned til færgen.
- På Fanø er der 7 minutters gang (eller 2 min i taxa) fra færgelejet til Beta
- Gå / kør fra færgelejet mod syd (langs vandet) indtil du når til Havnevej, hvor stormflodspælen står. Gå gennem slusen forbi ”Fanø Fisk”, som er nabo til Beta.
- Der er parkeringspladser bag Beta (mod vandsiden).
- Indgangen ligger i bygningens sydlige ende.

Du skal selv medbringe sengelinned (lagen, dynebetæk og hovedpudebetæk) og håndklæde.

Ved ankomst på kursuscenter Beta vil der være viskestykker, små håndklæder, opvasketabs og -sæbe, toilettejpapir og køkkenruller.

Der vil som udgangspunkt ikke være nogen forplejning/nogle madvarer, ud over salt & peber, te osv., som tidligere kursister har efterladt. Brugsen ligger 5 min. gang fra Beta.

Ambassaden

Nogle hold indgår aftale med restaurant Ambassaden om at levere mad. En ordning vi kun har hørt godt om.

LITTERATURLISTE / 7. SEMESTER

Evt. udgået litteratur kan downloades via forum. Hvis ikke den udgåede litteratur findes på forum, skriv da en mail til Niels Møller på info@piaa.dk

NB: Identisk litteratur kan gå igen og optræde under forskellige temaer. Dette er ikke en fejl.

Obligatorisk litteratur

Leick, Nini; Incest, den fortrængte hemmelighed, ISBN: 87-7437-265-3

Cullberg, Johan, Dynamisk psykiatri

[Etikregler fra Dansk Psykologforening og Psykoterapeut Foreningen. Kan hentes på nettet.](#)

Kempler, Walter "Eksperiential psychotherapy within Families" Brunner/Mazel, N.Y., (kan købes som fil i dansk oversættelse).

Rienecker, Lotte og Jørgensen, Peter Stray, Samfundslitteratur ISBN 87-593-0865-6, *Den gode opgave, opgaveskrivning på videregående uddannelser*

Yalom, Irvin "Terapiens essens" Åbent brev til en ny generation af terapeuter og patienter", Gyldendal, 2002, ISBN 87 02 01294 4.

Yalom, Irvin: *Eksistentiel psykoterapi* Kap. 8 eksistentiel isolation, Kap. 9 eksistentiel isolation og psykoterapi, Kap. 10 meningsløsheden og kap. 11. meningsløsheden og psykoterapi.

Supplerende litteratur

Cloé Madanes, "Sex, Love and Violence" A Norton professional book. ISBN: 0-393-70096-8

Fog, Jette "Saglig medmenneskelighed", Hans Reitzels Forlag 1998.

Leick, Nini; Incest, den fortrængte hemmelighed, ISBN: 87-7437-265-3

Supplerende litteratur til forelæsning i videnskabsteori

- Sohlberg, P. & Sohlberg, B.M. (2004) Erkendelsens former – videnskabsteori og forskningsmetode. Århus: Forlaget Klim.
- Christensen, G. (2003) Psykologiens videnskabsteori – en introduktion. Roskilde Universitets Forlag.
- Olsen, P.B. & Pedersen, K. (2003) Problemorienteret projektarbejde – en værktøjsbog. Roskilde Universitets Forlag.